

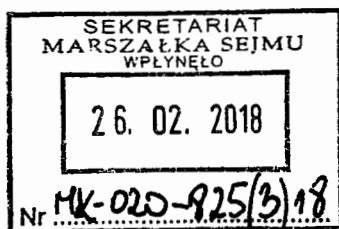

**Rzecznik
Finansowy**

www.rf.gov.pl

Warszawa, 19 lutego 2018 r.

RF/19/18

**Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Sejm RP**

ul. Wiejska 4/6/8
00-902 Warszawa

Szanowny Panie Marszałku,

W odpowiedzi na pismo z 25 stycznia 2018 r. (sygn. GMS-WP-173-30/18), otrzymane 30 stycznia 2018 r., zawierającego prośbę o przedstawienie przez Rzecznika Finansowego opinii odnośnie projektu *ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw* (dalej: projekt), Rzecznik Finansowy zgłasza poniższe uwagi, w pozostałym zakresie popierając przedstawiony projekt.

1) Uwagi do art. 1 pkt 2) projektu

Wątpliwości Rzecznika budzi treść projektowanego art. 117¹ k.c. Wprowadza on bowiem regulację, która w wyjątkowych przypadkach przyznaje sądom uprawnienie do nieuwzględniania upływu terminu przedawnienia **roszczeń przysługujących przeciwko konsumentom**. Przy dokonywaniu oceny czy z owego uprawnienia skorzystać, zgodnie z treścią projektu sąd powinien rozważyć:

1. długość terminu przedawnienia;
2. długość okresu od upływu terminu przedawnienia do chwili dochodzenia roszczenia;

3. charakter okoliczności, które spowodowały niedochodzenie roszczenia przez uprawnionego, w tym wpływ zachowania zobowiązanego na opóźnienie uprawnionego w dochodzeniu roszczenia.

Konsument jako słabsza strona stosunku prawnego powinien być obejmowany szczególną ochroną prawną. W świetle powyższego, wątpliwości Rzecznika budzi fakt, iż projekt przewiduje możliwość nieuwzględnienia przez sąd upływu terminu przedawnienia roszczeń przysługujących jedynie przeciwko konsumentom. Brak jest bowiem analogicznych regulacji w przypadku roszczeń dochodzonych przez konsumentów od przedsiębiorców. W konsekwencji wprowadzenie tego typu asymetrycznej regulacji w znaczny sposób pogorszyłoby – z założenia słabszą – pozycję konsumenta w sporze z przedsiębiorcą.

Jednocześnie należy zaznaczyć, iż wprowadzenie art. 117¹ k.c. w projektowanej treści przyznaje sądom dużą uznaniowość w ewentualnym nieuwzględnianiu upływu terminu przedawnienia roszczeń dochodzonych przeciwko konsumentom. Dotychczas w przypadku przedawnienia roszczenia przysługującego przeciwko konsumentowi wystarczyło, iż w toku postępowania sądowego zgłosi on zarzut przedawnienia roszczenia. Sąd jest w takim wypadku zobligowany do oddalenia powództwa o zasądzenie przedawnionego roszczenia. Po wejściu w życie projektowanych zmian, sąd co prawda z urzędu zbada czy dane roszczenie przysługujące przeciwko konsumentowi nie jest przedawnione. Pomimo to będzie mógł jednak takie przedawnione roszczenie od konsumenta zasądzić, co w konsekwencji wydaje się, że zamiast polepszyć może pogorszyć obecną sytuację konsumentów w sporach z przedsiębiorcami.

Należy pamiętać o celu, dla którego stworzono instytucję przedawnienia. Ma ona przede wszystkim za zadanie usunięcie stanu niepewności prawnej w sytuacji, gdy uprawniony przez bardzo długi okres czasu nie wykonuje swoich uprawnień względem dłużnika. Proponowana regulacja podważa sens tej instytucji.

Wydaje się, że jeżeli w ogóle wprowadzać tego typu rozwiązanie, to co do zasady powinno ono znajdować zastosowanie w każdej sprawie sądowej. Ewentualne wyjątki zaś powinny być – jak się wydaje – kształtowane na korzyść konsumentów.

2) Uwaga do art. 1 pkt 3) projektu

Rzecznik Finansowy postuluje następującą treść projektowanego art. 1 pkt 3) projektu:

„art. 118 otrzymuje brzmienie:

Str. 2

Art. 118. Jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi dziesięć lat, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej – trzy lata. Jednakże koniec terminu przedawnienia przypada na ostatni dzień roku kalendarzowego, chyba że termin przedawnienia jest krótszy niż dwa lata.”

Uzasadnienie:

Projektowany art. 118 k.c. skraca ogólny termin przedawnienia roszczeń z dziesięciu do sześciu lat. W uzasadnieniu projektu wskazano, iż: „*po upływie zbyt długiego okresu trudno jest nie tylko wykazać roszczenie, ale przede wszystkim – jego ewentualne wygaśnięcie*”. Wydaje się, że najczęstsze problemy w zebraniu materiału dowodowego potwierdzającego wygaśnięcie roszczenia pojawiają się w odniesieniu do zobowiązań konsumentów względem przedsiębiorców. Jednak termin przedawnienia tych roszczeń zgodnie z projektem pozostaje bez zmian, tj. nadal będzie wynosił trzy lata.

Wątpliwości Rzecznika budzi jednocześnie fakt, iż projektowanie rozwiązanie zdaje się nie brać pod uwagę funkcjonowania w obrocie cywilnoprawnym zobowiązań o charakterze długoterminowym, takich jak chociażby umowy o kredyty hipoteczne, czy też umowy ubezpieczeń, zawierane przez konsumentów na okres spłaty nawet do kilkudziesięciu lat.

Słusznym wydaje się więc być pozostawienie konsumentom możliwości dochodzenia na drodze sądowej ich roszczeń w dotychczasowym – dziesięcioletnim okresie czasu. Jak pokazuje bowiem przykład kredytów denominowanych lub indeksowanych w walucie obcej, czy też problematyka ubezpieczeń z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi, konsumenci wielokrotnie uzyskują informacje o możliwości wystąpienia na drogę postępowania sądowego dopiero kilka lat po zawarciu przez nich ww. umowy. Ponadto, w chwili zawierania tych umów organy takie jak Prezes UOKiK, czy też właśnie Rzecznik Finansowy nie mają najczęściej wiedzy o tym, iż umowy te mogą zawierać nieuczciwe postanowienia, bądź też, że przedsiębiorcy stosują nieuczciwe praktyki rynkowe, co może generować dla klientów duże ryzyka o charakterze finansowym, czy też prawnym. Organy te podejmują oczywiście działania o charakterze prewencyjnym, niemniej doświadczenie pokazuje, że wiele problemów może się ujawniać dopiero po wielu latach od zawarcia umów przez klientów (konsumentów). Wynika to również z faktu, iż konsument z założenia jest słabszą i niedoinformowaną stroną kontraktu. Mając dodatkowo na uwadze relatywnie niską świadomość prawną polskich konsumentów, proponowane w omawianym zakresie regulacje należy ocenić jako niekorzystne z perspektywy praw i interesów konsumentów.

Str. 3

3) Uwaga do art. 6 projektu

Rzecznik Finansowy poddaje pod rozagę wydłużenie *vacatio legis* ustawy.

Uzasadnienie

Wydaje się, że przyjęcie *vacatio legis* wynoszącego 30 dni dla zmian tak dalece ingerujących w strefę stosunków prawnych może być niewystarczające. Projekt w znaczny sposób zmienia bowiem dotychczas obowiązujące przepisy.

Projektowany art. 5 ust. 4 zakłada, iż z dniem wejścia w życie projektowanych przepisów roszczenia przysługujące przeciwko konsumentom, co do których nie podniesiono dotychczas zarzutu przedawnienia, podlegają skutkom określonym w art. 1 projektu. Przyjęcie takiego rozwiązania w połączeniu z tak krótkim *vacatio legis* może w konsekwencji doprowadzić do zwiększonej częstotliwości wstępowania przez wierzycieli na drogę postępowania sądowego, w celu przymusowego zaspokojenia przysługujących im roszczeń. To z kolei może w sposób negatywny wpłynąć na pracę sądów poprzez wydłużenie całego procesu odzyskiwania należności.

Słusznym wydaje się więc przyjęcie dłuższego *vacatio legis*, które pozwoli na rozłożenie ww. czynności w dłuższym przedziale czasowym. Pozwoli to również na dokładniejsze zapoznanie się adresatów norm prawnych z nowymi regulacjami.

Z poważaniem
Oliha

PREZES
PROKURATORII GENERALNEJ
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
Leszek Bosek

Warszawa, 27 lutego 2018 r.

KR-51-1185/17/PDO
W/1127/18

SEKRETARIAT ZŁOZY SZEFA KS

L. dz.

Data wpływu

27.02.2018

Pan

Adam PODGÓRSKI

Zastępca Szefa

Kancelarii Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

W odpowiedzi na pismo z dnia 25 stycznia 2018 r., znak: GMS-WP-173-30/18, dotyczące zaopiniowania projektu ustawy o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw, uprzejmie informuję, że Prokuratoria Generalna Rzeczypospolitej Polskiej nie wnosi uwag do przedłożonego projektu. Wątpliwości PGRP zostały wyjaśnione w toku rządowego procesu legislacyjnego.

PREZES
Prokuratury Generalnej
Rzeczypospolitej Polskiej

Leszek Bosek

Otrzymują:

adresat – 1 egz.,

a/a – 1 egz.